

engaged in certain physical exercises, among the employed in the market it was one in three ($32.70 \pm 1.86\%$), the least - women ($29.69 \pm 2.55\%$), among other categories - every second ($51.86 \pm 2.01\%$). The physical activity likelihood increased under the control of the nutrition. In order to increase patients' adherence to the doctor's recommendations, one should use an individual approach based on the principles of selecting useful products from the available (nutrition) and adding possible types of motor activity to the current (physical activity).

Prevention and early detection of diseases are one of the main strategies in the fight against NCDs. In order to control the global NCD epidemic, which is mainly related to four behavioral risk factors, it is recommended that primary care practitioners use preventive technologies to correct them as part of routine practice, paying attention to regional peculiarities in certain target groups.

Yasinska E.Ts.

THE EFFECT OF STRESS ON THE OCCURRENCE OR EXACERBATION OF CORONARY HEART DISEASE IN WOMEN

*Department of Social Medicine and Public Health
Higher State Educational Establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University»*

Coronary heart disease (CHD) takes a leading place in the structure of general morbidity, disability and mortality. Psychological factors play a large role in the occurrence of the cardiological risk. The existence of a "coronary personality type", which includes behavioral type A and personality type D, is proved.

A special place in the structure of psychogenic factors of coronary heart disease is stress. The negative impact of mental stress on the functioning of the cardiovascular system has been proven in a number of studies. However, the issue of stress tolerance and stress management remains insufficiently studied; it prevents the development of preventive measures in the system of cardioprophylaxis and cardiorehabilitation.

The purpose of our study was to determine the effect of stress on the occurrence or exacerbation of IHD in women.

During the study, the following tasks were solved: behavioral patterns of patients after decompensation or acute manifestation of coronary heart disease have been analyzed; the role of behavior in the formation of the risk of an unfavorable course of the disease has been studied; their relationship with behavioral risk factors and the degree of the pathogenic effect of stress on the somatic health of women were revealed.

The study was conducted on the basis of a heart attack department of the Regional Cardiology Dispensary of the city of Chernivtsi. The study materials were 50 patients - women aged 39 to 65 years who were hospitalized due to the onset or exacerbation of coronary heart disease; 34 patients (68%) were hospitalized due to myocardial infarction; 8 patients (16%) were diagnosed with unstable angina pectoris; 8 patients (16%) were hospitalized for the first time. The control group consisted of 50 conditionally healthy women aged 39 to 65 years.

The study used the following methods: a questionnaire aimed at obtaining anamnestic information on the lifestyle of the women studied; questionnaire "Behavioral Strategies" (BS); the method for diagnosing the level of subjective control by J. Rotter; hospital scale of anxiety and depression. Mathematical and statistical analysis of the obtained data was carried out using descriptive statistics methods: χ -square test and Spearman's rank correlation criterion. According to the results of the study, 28 patients (56%) report stress as one of the reasons for the deterioration of their well-being. These patients more often characterize their life over the past year as stressful (95% versus 62%; $p < 0.01$), they have significantly higher indicators on anxiety scales (average ranks 22.7 versus 16; $U = 104$; $p < 0, 05$) and depression (average grades 23.2 versus 15.7; $U = 117.5$; $p < 0.05$) than those who did not associate the state of decompensation with stressful events. For patients who associate their health deterioration with stress, a tendency toward the use of an evasion strategy is typical (average ranks 22.7 versus 16.5; $U = 114.5$; $p < 0.05$), while, however,

according to the level of subjective control, significant no differences were found between the groups.

According to the results of the study, it can be concluded that in stressful situations, patients with coronary heart disease tend to seek emotional support and respond to negative emotions (especially anger). There is a tendency for patients to transfer responsibility for failures in their lives to others. The peculiarities of overcoming stress in women with coronary heart disease have been identified that determine their reduced resistance to stress, which plays an important role in shaping the risk of decompensation of the disease.

Безрук В.В.

**ОБҐРУНТУВАННЯ УДОСКОНАЛЕНОЇ МОДЕЛІ
НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ
З ІНФЕКЦІЙНО-ЗАПАЛЬНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ
СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ**

*Кафедра педіатрії, неонатології та перинатальної медицини
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Комплексним медико-соціальним дослідженням виявлено вагомість соціально-економічного тягаря інфекційно-запальних захворювань сечовидільної системи, показано нераціональність організації та використання ресурсів педіатричної нефрологічної служби. Доведено можливість і доцільність вирішення цієї актуальної проблеми шляхом наукового обґрунтування та розробки з урахуванням доказових даних удосконаленої моделі надання медичної допомоги дітям з інфекційно-запальними захворюваннями сечовидільної системи на регіональному рівні.

Якісно новими елементами стали: медико-організаційні технології формування маршрутів пацієнтів (Безрук В.В., Безрук Т.О., 2019) та удосконалена модель надання медичної допомоги дітям з інфекційно-запальними захворюваннями сечовидільної системи на регіональному рівні (Пат. 123201 Україна, МПК (2018.02), А61Р 13/00 Спосіб оптимізації системи надання нефрологічної допомоги дітям із інфекційно-запальними захворюваннями сечовидільної системи / Безрук В.В., Шкробанець І.Д., Ященко Ю.Б., Безрук Т.О.; Заявка № u201710479 від 30.10.2017; Опубл. 12.02.2018, бюл. № 3).

Результати експертної оцінки – $9,26 \pm 0,42$ бали із 10 можливих, при узгодженості експертів у своєму рішенні (C_v (%) = 2,50 – 5,07), досвід організаційного експерименту з впровадження запропонованих інновацій виявили їх дієвість, потенційну медичну, соціальну та економічну ефективність.

Вацик М.З.

**ПРО ЗАХОДИ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОКРАЩАННЯ
РЕПРОДУКТИВНОГО ТА СТАТЕВОГО ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ**

*Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Метою даного дослідження було вивчити стан репродуктивного здоров'я дітей та підлітків в Україні за останнє десятиліття та визначити пріоритети в цьому виді діяльності закладів медичної та соціальної служб.

Нинішній стан репродуктивного та статевого здоров'я дітей та підлітків в Україні залежить від їх «сексуалізованої» поведінки, легко доступну до психоактивних речовин (алкоголю, тютюну, наркотикам), низького рівня обізнаності про небезпеку раннього початку статевого життя, попередження та захисту від інфекцій, що передаються шляхом, в тому числі ВІЛ/СНІДу, небажаної вагітності та абортів, відсутності відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я близьких, низького доступу молоді до медичних послуг лікарів консультантів. На стан загального та репродуктивного здоров'я даної групи